

KARTA KURSU

Nazwa	Teoria i socjologia polityki
Nazwa w j. ang.	<i>Political Theory and Sociology</i>

Koordynator	Dr hab. Magdalena Mikołajczyk, prof. UP	Zespół dydaktyczny
Punktacja ECTS*	6	Dr Radosław Marzęcki

Opis kursu (cele kształcenia):

Celem kursu jest przedstawienie różnych sposobów wyjaśniania zjawisk i procesów politycznych, kluczowych dla rozumienia politycznej rzeczywistości. Dalej prezentacja wybranych podejść badawczych, paradygmatów i teorii, które podkreślając różne aspekty wyjaśnianych zjawisk pomagają zrozumieć złożoność polityki jako dziedziny działań ludzkich.

Kurs ma także przyczynić się do nabycia umiejętności stosowania abstrakcyjnych pojęć, typologii i modeli oraz operowania nimi w celu możliwie rzetelnego przedstawiania i rozumienia procesów i zjawisk politycznych.

Warunki wstępne:

Wiedza	Znajomość podstawowych pojęć i terminów używanych w politologii (polityka, system polityczny, władza itd.) oraz kategorii używanych w analizie socjologicznej (grupa, status, struktura społeczna itp.).
Umiejętności	Czytanie ze zrozumieniem tekstów politologicznych.
Kursy	W przypadku braku potwierdzonych u studenta efektów kształcenia właściwych dla nauk społecznych z I stopnia studiów - kurs propedeutyka nauk politycznych (e-learningowy) zaliczany równolegle.

Efekty kształcenia:

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01, Ma wiedzę o tym czym jest dla dyscypliny naukowej teoria, jakie są jej funkcje, strategię jej budowy	K2_W01
	W02, Ma wiedzę na temat różnych perspektyw badawczych i sposobów wyjaśniania w politologii	K2_W01
	W03, Ma pogłębioną wiedzę na temat teorii tworzących tradycję naszej dyscypliny oraz współczesnych kierunków jej rozwoju	K2_W01, K2_W03, K2_W04
	W04, Zna koncepcje wyjaśniające procesy stabilizacji i zmian w systemach politycznych oraz uwarunkowania i zasady istotne dla systemów demokratycznych	K2_W01

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01, Potrafi posługiwać się aparatem terminologicznym charakterystycznym dla politologii,	K2_U01
	U02, Czyta ze zrozumieniem zaawansowane teksty dotyczące teorii polityki w języku polskim i wybrane w języku angielskim	K2_U02
	U03, Potrafi opowiedzieć o wybranych teoriach, zrekonstruować zawarte w książce czy artykule tezy, przedstawić logikę wyводу a prezentując treści uczyć innych	K2_U01, K2_U02, K2_U03

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01, Potrafi przedstawić własne krytyczne stanowisko wobec referowanej teorii lub poglądów	K2_K01
	K02, Rozumie, że w naukach społecznych istnieją alternatywne sposoby wyjaśniania zjawisk politycznych, jest otwarty na ich poznawanie	K2_K02
	K03, Sumiennie wykonuje przydzielone zadania, nie naruszając norm etycznych	K2_K03

studia stacjonarne

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	30	30										E

studia niestacjonarne

Organizacja													
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach											
		A		K		L		S		P		E	
Liczba godzin	30	15										E	

Opis metod prowadzenia zajęć - studia stacjonarne:

Wykład informacyjny
Wykład problemowy/interaktywny
Analiza przypadków
Analiza tekstów źródłowych połączona z dyskusją
Analizy porównawcze

Opis metod prowadzenia zajęć - studia niestacjonarne:

Wykład informacyjny
Wykład problemowy/interaktywny
Analiza tekstów źródłowych połączona z dyskusją
Analizy porównawcze

Formy sprawdzania efektów kształcenia -- studia stacjonarne:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								x			x		
W02								x			x		
W03								x			x		
W04								x			x		
U01								x			x		
U02								x					
U03								x			x		
K01								x			x		
K02								x			x		
K03								x			x		

Formy sprawdzania efektów kształcenia -- studia niestacjonarne:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01								x			x		
W02								x			x		
W03								x			x		
W04								x			x		
U01								x			x		
U02								x					
U03								x			x		
K01								x			x		
K02								x			x		
K03								x			x		

studia stacjonarne

Kryteria oceny	Wymagane zaliczenie wszystkich tekstów przerabianych w ramach ćwiczeń (dyskusja, odpowiedzi na pytania, krytyczna analiza). Egzamin ustny - problematyka wykładu i ćwiczeń.
----------------	--

studia niestacjonarne

Kryteria oceny	Wymagane zaliczenie wszystkich tekstów przerabianych w ramach ćwiczeń (dyskusja, odpowiedzi na pytania, krytyczna analiza). Egzamin ustny - problematyka wykładu i ćwiczeń. Losowane pytania. Oceniane - znajomość problematyki, płynność odpowiedzi, wyczerpanie tematu, wskazanie argumentów właściwych dla omawianej koncepcji i krytyki omawianego stanowiska.
----------------	--

Uwagi	Przepisanie oceny wyłącznie wówczas jeśli kurs miał ekwiwalentną liczbę godzin, ECTS oraz realizowane efekty, kończył się egzaminem a ocena uzyskana była równa lub większa od 4.
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

Podstawa - treści wykładu i ćwiczeń

Teoria polityki - przedmiot, status metodologiczny, kryteria konstytuujące. Funkcje teorii. Strategie budowy teorii naukowych. Poziomy analizy teorio-politycznej. Cechy i typy teorii politycznej. Teoria polityki a socjologia polityki.

Systematyka głównych kategorii, problemów badawczych i schematów interpretacji zjawisk politycznych.

Polityka i polityczność - tradycje i spory wokół centralnych pojęć.

Teorie władzy i podziału władzy; teorie zachowań politycznych; teoria wyboru publicznego; pojęcie i typologie kultury politycznej; *Political order, political change* (instytucjonalizm, neoinstytucjonalizm; teorie demokracji i teorie zmiany)

Uzupełniające

Paradygmaty w naukach społecznych jako punkt wyjścia teorii i metodologii politologicznej, ich egzemplifikacje w teorii polityki.

Behawioralne ujęcie polityki a paradygmat wymiany w socjologii. Zachowania polityczne – modele, alternatywne interpretacje. Problemy kultury politycznej. Wartości i orientacje polityczne. Świadomość i socjalizacja polityczna. Sieciowa teoria wymiany. Dobra publiczne i przestrzeń publiczna. Polityka a ekonomia.

Teoria racjonalnego wyboru w ujęciu Gary'ego Beckera, Mancura Olsona i Jamesa Colemana. Krytyka teorii racjonalnego wyboru i wyboru publicznego.

Instytucjonalne ujęcie polityki. Klasyczne ujęcia instytucjonalizacji i zmiany instytucjonalnej. Od teorii biurokracji do „nowego instytucjonalizmu”. Jamesa G. Marcha i Johana P. Olsena. Organizacje w procesie zmiany. Modele zarządzania. Sieci organizacji.

Teoria i krytyka społeczna. Marksizm i neomarksizm. Przykłady teorii krytycznej: szkoła frankfurcka, feminizm, teorie demokracji. Koncepcje współczesne np. Ernesto Laclau, Chantal Mouffe.

Wykaz literatury podstawowej:

Ćwiczenia (teksty zaznaczone boldem - obowiązkowe)

Ch. Mouffe, *Polityczność*, Warszawa 2008, s. 6-49.

A. Schütz, *Światły obywatel. Esej o społecznym zróżnicowaniu wiedzy*, „Literatura na świecie”, 1985, nr 2.

G. Sartori, *Teoria demokracji*, Warszawa 1998, rozdz. 5.

G. Sartori, *Homo videns. Telewizja i postmyślenie*, Warszawa 2007, rozdz. 3.

C.W. Mills, *Elita władzy*, Warszawa 1961, rozdz. Społeczeństwo masowe.

Pakulski J., J. Wasilewski, *Cyrkulacja elit politycznych: od lisów do lwów*, „Studia Socjologiczne”, 2006, nr 2.

S. Lukes, *Władza w ujęciu radykalnym*, [w:] *Współczesne teorie socjologiczne*, t. 1, A. Jasińska-

Kania i in. [red.], Warszawa 2006.

J. Schumpeter, *Kapitalizm, socjalizm, demokracja*, Warszawa 2009, rozdz. XXII, XXIII.

R. Dahl, B. Stinebrickner, *Współczesna analiza polityczna*, Warszawa 2007, s.159-194.

R. Inglehart, *Wartości postmaterialne oraz przejście od wartości związanych z przetrwaniem do wartości związanych z wyrażaniem własnego "ja"*, [w:] R.J. Dalton, H-D. Klingemann [red.], *Zachowania polityczne*, t. I, Warszawa 2010.

C. Offe, *Nowe ruchy społeczne*, [w:] J. Szczupaczyński [wyb. i oprac.], *Władza i społeczeństwo*, Warszawa 1995.

N. Bobbio, *Prawica i lewica*, Kraków 1996, fragmenty.

J-W. Müller, *Co to jest populizm?*, Warszawa 2017, fragmenty.

A. Antoszewski, *Spółczesność obywatelskie a proces konsolidacji demokracji*, [w:] A. Czajowski, L. Sobkowiak [red.], *Studia z teorii polityki*, t. III, Wrocław 2000.

A. Przeworski, *Demokracja i rynek*, [w:] J. Szczupaczyński [wyb. i oprac.], *Władza i społeczeństwo 2*, Warszawa 1998.

L. Diamond, *Trzy paradoksy demokracji*, [w:] *Przyszłość demokracji*, P. Śpiewak [red.], Warszawa 2005.

Ph. Schmitter, *Demokracja — zagrożenia i problemy*, [w:] P. Śpiewak [red.], *Przyszłość demokracji*, Warszawa 2005

J. Linz, *Kryzys, załamanie i powrót do równowagi*, [w:] J. Szczupaczyński [wyb. i oprac.], *Władza i społeczeństwo 2*, Warszawa 1998.

K. Pałeczki, *Opozycja polityczna – próba typologii*, [w:] K. Łabędź [red.], *Rola opozycji w systemach demokratycznych*, Kraków 2016, s. 9-22.

W. Wesołowski, *Rozumienie polityki wśród polityków*, [w:] W. Wesołowski, I. Pańków [red.], *Świat elity politycznej*, Warszawa 1995, s. 111-167.

R. Putnam, *Samotna gra w kręgle. Upadek i odrodzenie wspólnot lokalnych w Stanach Zjednoczonych*, Warszawa 2008, fragmenty.

G.C. Woodward, *Korupcja dyskursu politycznego: jej cztery odmiany*, [w:] J. Szczupaczyński [wyb. i oprac.], *Władza i społeczeństwo 2*, Warszawa 1998.

E. Wnuk-Lipiński, *Kultura polityczna a jakość demokracji*, [w:] E. Wnuk-Lipiński, *Socjologia życia publicznego*, Warszawa 2006, rozdz. 7.

J. Zaller, *Definicje opinii publicznej*, [w:] *Władza i społeczeństwo 2*, J. Szczupaczyński [wybór i oprac.], Warszawa 1998.

Wykaz literatury uzupełniającej:

Wykład

A. Antoszewski, *Współczesne teorie demokracji*, Warszawa 2016

K. von Beyme, *Współczesne teorie polityczne*, Warszawa 2005

R. Bäcker, *Nietradycyjna teoria polityki*, Toruń 2011.

D. Held, *Modele demokracji*, Kraków 2010.

A. Heywood, *Teoria polityki*, Warszawa 2009

B. Krauz-Mozer, *Teoria polityki*, Warszawa 2005

J. Nocoń, A. Laska, *Teoria polityki. Wprowadzenie*, Warszawa 2005

A. Laska, *Teoria polityki. Próba ujęcia integralnego*, Bydgoszcz 2017

Teorie i metody w naukach politycznych, D. Marsh, G. Stoker, Kraków 2006

T. Klementewicz, *Teoria polityki w praktyce badawczej*, [w:] T. Klementewicz (red.). *Współczesne teorie polityki – od logiki do retoryki*. *Studia Politologiczne*, vol. 8, Warszawa 2004.

Czym jest teoria w politologii?, Z. Blok (red.), Warszawa 2011;

T. Klementewicz, *Spór o model metodologiczny nauki o polityce*. Warszawa 1991;

M. Karwat, *Cecha polityczności i dziedzina teorii polityki*, [w:] R. Skarżyński. *Carl Schmitt i współczesna myśl polityczna*. Warszawa 1996

Polityczność i polityka w refleksji teoriopolitycznej, p. red. M. Karwata i B. Kaczmarka, "Studia Politologiczne" nr 37.

S. Susen, *The 'Postmodern Turn' in the Social Science*, London 2015.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - studia stacjonarne:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	1
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	60
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	29
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - studia niestacjonarne:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	1
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	74
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6